

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 74 (1961)

Rubrik: Lia Rumantscha = Ligia Romontscha : rapport annual 1960 : (marz 1960 - marz 1961)
Autor: [s.n.]

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 02.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Lia Rumantscha • Ligia Romontscha

RAPPORT ANNUAL

1960

(marz 1960 — marz 1961)

Stamparia Bündner Tagblatt AG Cuoir

TABLA

La radunanza da delegats	3
Il cussagl	3
La suprastanza	4
Il secretariat	4
Las cumischiuns da la Lia	4
Il quint 1960	5
Las scolettas	7
Cuors rumantschs	9
Il teater 1960/61	9
Las ediziuns in lavur da la Lia	10
Nossas societats affiliadas	13
Renania	17
Publicaziuns da la Lia	21
Otras publicaziuns rumantschas	22

La radunanza da delegats

La 44 avla radunanza da delegats da la LR dals 11 gün 1960 illa Tschalera a Cuaira ais sainza dubi ün term marcant illas annalas da la LR. Cun quaist di sun nempe entrats in vigur ils novs tschantamaints da la Lia Rumantscha, stats approvats da la radunanza da delegats extraordinaria dals 24 october 1959. Els, insembel culs mezs augmentats da confederaziun e chantun dervan üna nouva era per la defaisa e promoziun dals interess rumantschs ed han dat a l'an 1960 il buol d'ün an da transiziun e reorganisaziun tant quai per la LR sco eir per las societats affiliadas.

Dasper l'approvaziun dal quint 1959 e dal preventiv 1960 avet la radunanza da tscherner la nouva suprastanza chi as cumpuona eir da quinderinavant da 5 commembers. Da quels han pero las quatter societats regionalas minchüna ün rapreschantant. Quaist fat ha per consequenza cha'ls prof. Reto Florin e prof. dr. Gion Deplazes as retiran da la suprastanza, per far lö ad ün rapreschantant da la Renania e da l'Uniung Rumantscha da Surmeir. Ad els vulaina exprimer eir in quaist lö ün cordial ingrazchamaint per lur granda lavur prestada in favur da nossa lingua, sco eir a signur dr. Gieri Federspiel chi ais stat suppleant da la suprastanza, ed als signuors Cr. Candinas e F. Denoth sco revisuors da quint. Sco novs commembers aintran ils signuors Cristian Caduff e dr. Steafan Sonder illa suprastanza, e sco suppleants resta Christian Badraun ed aintra dr. Augustin Cahannes.

Plünavant han ils delegats gnü d'eleger sco nouv organ la cumischiun da gestiun culs signuors C. Spescha, M. Albertin e P. Signorell, chi fuorma insembel cun la controlla chantunala da finanzas il revisorat.

Il cussagl

Quaist nouv organ directiv e consultativ da la LR, chi cumpiglia la suprastanza da la LR ed ils presidents da las societats affiliadas es stat convocà quatter voutas. In sia prüma tschantada dals 27 gün 1960 ha el clamà a sar dr. G. G. Casaulta, secretari dal departamaint da fabrica al post da secretari da la LR. Plünavaint s'ha il cussagl occupà cun las seguaintas dumandas: Zavrada da las competenzas tanter LR e societats affiliadas, regulativ e reglamaints proposts ad el da la cumischiun giuridica in basa als tschantamaints novs, directives generalas davart il dret da commember d'üna società affiliada; interpretaziun da las posiziuns «Servezzan da referats» e «Fatscha da noss cumüns», preventiv 1961 ed usche inavant.

La suprastanza

Las 6 tschantadas da la suprastanza füttan per granda part dedicadas a la preparaziun da las tschantadas dal cussagl e da la radunanza da delegats. Ultra da quai ha ella gnü da trattar differentas instanzas e la finanziaziun da diversas ediziuns.

Il secretariat

Giunfra Ottilia Huonder ais sortida la fin d'avrigl 1960 dal servezzan da la LR. In quaista piazza gnet elet giunfra Annatina Cuorad, chi cumanzet sia lavur als 1. mai 1960. Tanteraint han eir duonna Maria Loringett e duonna Lidia Hauser-Rupp fat lavuors da büro.

Il nouv secretari ais entrà in servezzan al cumanzamaint d'october. Per mancanza d'ün successur e per finir alchüns pensums specials stuvet el lavurar amo tanteraint pel chantun.

L'an 1960 sun sortits dal büro: 2 205 chartas e cartas postalas, 2 555 stampats, 825 pakets, 4 421 cudeschs e 2 155 chanzuns novas sün fögls. (Voc. Vieli 67, Dicziunari Bezzola/Tönjachen 63, Uorsin 12, Flurina 41, Nossas Praulas 35, Laudinella 198, Nay/Vieli, Bien di, bien onn 187, Carnets da l'OSL e LR 1 778, Musa Rumantscha 29 Bibliografia I e II 32, Chanzunettas e versets 23, Chanzunettas e gös 29, Peider sbarüffà 50, Stiva da filar 44, Pignoc 58, Grammatica Arquint, Cuors Vallader 48, Arquint/Felix, Curs Sutsilvan 29, Tablas Brunies 32 serias, Barba Plasch 8, Dolf/Istorgias II 10, Perini/Otto Barblan 44, divers oters cudeschs 1 604).

Pajamaints:

807 pajamaints sun gnüts fats da la Lia
1 361 pajamaints sun gnüts fats da la Lia

Las cumischiuns da la Lia

Cumissiuun giuridica

Igl onn de gestiun 1960 ha purtau alla cumissiuun giuridica il pensum de concepir differentes reglements cumpletonts ed executivs dils novs Tschentaments della LR. Suandond sias propostas alla davosa radunanza de delegai ed exequend l'incumbensa della suprastanza ha la cumissiuun redigiu las sequentas ordinaziuns: Reglement per il secretari della LR, Regulativ davart la bonificaziun al parsura ed al nuder della LR e Regulativ davart l'indemnisaziun dil cussegl, della suprastanza, de cumissiuuns e representants della LR. Quellas normas ein vegnidas approbadas da suprastanza e cussegl e duein vegnir

datas en stampa e publicadas suenter in cuort temps d'applicaziun e cumprova. Dad in uorden per la recepziun de societads candidatas havein nus desistiu pil mument muncont ina candidatura concreta e las experientschas necessarias. Ulteriuras lavurs lugontas vegnan a suandar tenor basegns.

Dr. Ervin Durgiai, president

Cumischiun da chaunt

La Lia Rumauntscha ho fat bunas experienzas cun la publicaziun d'üna seria da 57 chanzuns novas l'an 1960 per cors masdos, da duonnas e virils in tuots trais idioms.

Da diversas cuntregias in nos chantun ais gnida inultreda la dumanda da lascher restamper il cudesch da chaunt per cors virils la «Guardia Grischuna», siand quella exausta. La Lia as chattet in d'aver dad aderir a quai giavüsch per pudair metter a disposiziun a nossas societets da chaunt il materiel necessari accio cha quellas possan accumplir lur nöbla mischiun.

Preschaintamaing ais la cumischiun landervi a preparar üna segunda seria da chanzuns novas per cors sün fögls cha la Lia fo quint da publier l'an chi vain.

Dr. Anton Perini

Il quint 1960

La LR ha da dar an per an sün mità schner ün cuort rapport d'actività al departamaint d'intern federal e d'agiundscher a quel il quint da l'an avant. Eir il departamaint d'educaziun dal chantun retschaiva quai documaint. Da quinderin via stuaran eir las societats affiliadas drizzar lur quint tenor l'an da chalender e metter quai a disposiziun dal revisorat da la LR per la mità schner.

Il *quint general* serra giò cun ün deficit da frs. 354.92 cunter ün avanzamaint büdschetà da frs. 4 500.—, intant cha'l *quint d'ediziuns* serra cun ün avanzamaint da frs. 2 395.51 cunter ün tal tenor preventiv da frs. 2 100.—. Grazia a quai modest avanzamaint, ma surtuot ad üna contribuziun extraordinaria dal chantun our dal fondo da lotteria da frs. 25 000.— ais il deficit gnü redüt per la fin dals 1960 a frs. 18 374.85.

In quai chi riguarda singulas posiziuns remarchain nus amo il seguaint:

A. Quint general

Las *entradas* correspuondan al preventiv. Ün allegraivel augmaint ais da constatar pro las contribuziuns voluntarias dals cumüns. Plünavant han las ouvras da Domat prestà la summa da frs. 3 000.— per las scoulinas da Domat, Razén e Trin.

Suot *cuosts generalas* figüreschan per la prüma jada las expensas per ils organs da la LR. Seguond giavüschi da la controlla chantunala da finanzas vegnan quaists zavrats dals cuosts per il secretariat.

L'augmaint dals cuosts aint in la posiziun secretariat ais in prüma lingia d'attribuir al fat cha l'intera prestaziun d'üna jada da la LR per la sgüranza da pensiun per il secretari, l'import da frs. 21 640.40 ais cumpraisa suot il conto «Pagas secretariat». Plünavant figüreschan la paja dal secretari dal mais october—december, la paja da la bürolista e dals agüdants suot quaist conto. Ün agumaint dals cuosts chaschunettan natüralmaing eir ils preparativs per la votumaziun d'avrigl 1960.

Ils subsidis a las societats affiliadas han uossa per la prüma vouta contendschü l'import previs sün fundamaint da las novas contribuziuns da confederaziun e chantun, chi s'amuntan in total per la

SRR	Romania	UdG	Renania	URS	USR	CRR
a frs. 5 700.—	16 245.—	12 260.—	7 815.—	7 815.—	1 700.—	300.—
Total frs. 51 550.—.						

Ultra da quai stan a disposiziun da la URS per il «Muossavia da plets novs» frs. 500.— a l'USR per premis litterars, stüdis, teater e cumischiun litterara amo frs. 6 370.—, total dimena frs. 8 070.—.

Ils subsidis per il servezzan da referats e la fatscha da noss cumüns sun da chattar aint il quint 1960 suot reservas. Quels sun gnüts pajats l'an 1961. La Renania e la Società Retorumantscha han restitui a la LR 5 % da lur subsidis sco contribuziun als grands cuosts cha la LR avarà ils prossems ans per ouvras interrumentschas.

Accziuns generalas

Las preparaziuns per il Muossavia dramatic II sun uossa avanzadas usche invant, chi stuess esser pussibel da'l preschantar als interessents per l'utuon 1961. Ils cuors da lingua 1960/61 sun gnüts preparats in duos conferenzas d'intraguidamaint a Samedan e Glion suot la direziun dals signuors prof. Arquint e prof. Deplazes.

Las *acziuns specialas* han tut lur decuors normal. In quai chi riguarda las scolettas rinviain nus al raport sün pagina 7 e a la survista sün pagina 34 e 35.

Consciainta da l'eminenta muntada da l'instrucziun rumantscha in scoula ha la LR miss a disposiziun a las scoulas dal Plaun üna segunda ediziun dal cudesch da leger per la terza classa, ed impuondü per quel l'import da frs. 2 352.75. Id ais be da sperar chi vegna fat adöver dals differents mezs d'instrucziun. Als creschüts dal territori periciltà ha la LR spüert il periodic «La Punt» ed il cudaschet «Egn dutg trauntar».

Quint per las ediziuns

Las entradas cumpiglian surtuot las prestaziun dal chantun per la redacziun dals quatter vocabularis e las entradas da la vendita. Il credit da frs. 75 000.— concess dal Pitschen Cussagl ils 1957 our dal fonda cultural ais uossa consümà.

La part principala dals *cuosts* deriva da las lavuors da redacziun per ils quatter vocabularis. Ils rapports dals redactuors dan il sclerimaint necessari davart il progress da quaists.

Ma eir las expensas da frs. 7 252.— per las 57 chanzuns novas, da frs. 3 708.05 per ils quatter cudaschets da l'OSL e LR, da frs. 2 600.— per «Davosas Spigias» da Duri Sialm ed usche inavant sun considerablas sch'ün pensa cha quaists mezs ston gnir procurats da cas in cas. Ils prossems ans gnaran ils cuosts da las ediziuns amo a tuor tuot otras dimensiuns.

Las scolettas

Igl onn 1960 e sto par nossas scolettas rumantschas egn bün onn da lavur. La Leia Rumantscha â puspe mantanieu 13 scolettas a sustanieu 19 d'ellas. Ear sch'igl â do pliras midadas, oravàntut segl atunn noua ca las scolettas ân antschiat igl nof onn da scola 1960/61, scha eassan angratzgevals ca nus vagn savieu ocupar mintga scoletta puspe cun egna mussadra. An noss tains dad òlta coniunctura e quegl gea betga ple egna tgossa ca sacapescha da sasez.

Sen Pastgas â l'onda *Christina Straub-Bundi*, mussadra se *Flem-Uaul* banduno la scoletta, par suandar sieus um allas Indias. La giufna *Lonny Jörg* da Domat, ca eara stada sur unviarn sco amprandünza a gidantra alla scoletta da *Cuira*, â lura calo igl onn da scola cugls unfànts da *Flem-Uaul*. Segls davos da maig â la giufna *Angelina Secchi*, mussadra ainta *Ziràn* banduno la scoletta par ir anoragiou. Agl curs da la stad â ear l'onda *Claudia Sigron*, mussadra a *Pasqual* getg sei la piazza par saver prender sur unviarn difarents curs gio *Cuira*. Igl 23 da fanadur â l'onda *Silvia Caspar*, mussadra da la scoletta da *Cuira*, gieu nozzas. Ella â bagn ànc antschiat igl onn da scola 1960/61,

mo â banduno la scoletta segls davos d'octobar par sacasar cun sieus um, igl surmestar Leo Bergamin ad Alvagni. Ainta Bargugn â l'onda *Margrit Godly* banduno igls pintgs segls davos d'avregl. Nus angraztgagn a mintgegna par la lavur prestada a giavischagn tut igl bian par gl'avagnir.

Sen d'atunn â l'onda *Helena Michael*, tocca lu mussadra a Rotan, surprieu la scoletta bandunada da *Ziràn*, sia vischnànca patria. A *Rotan* vainsa savieu clamar la giufna *Johanna Michael*, stada egn unviarn mussadra se *Castrisch*. La scoletta da *Pasqual* â surprieu la giufna *Dora Cavetty* da *Schluain*. Par surprender la scoletta da *Flem-Uaul* e l'onda *Anita Candrian* turnada or da l'Angalteara, noua c'ella eara stada egn onn suaintar ver do dus onns scoletta a Riòlta. La scoletta da *Cuira* â surprieu la giufna *Juliana Stiefenhofer*, stada igl onn avànt a *Domat* a ca â do sur stad scoletta ainta *Segl* par ascheia saver amprender igl *Ladin*. A *Bargugn* e vagnida pladida l'onda *Nesa Gregori-Nogler* ca eara ple bòld stada mussadra ainta *Ziràn*. La quarta scoletta da *Domat*, bandunada da l'onda *Juliana Stiefenhofer* e vagnida surprida da la giufna *Lonny Jörg*. Se *Castrisch* â l'onda *Dora Pfister* da *Vuorz* surprieu la scoletta. Sur stad e puspe stada arviarta la scoletta da *Surava* suaintar c'ella veva gieu saro egn pèr onns sias portas. Ella e vagnida manada da la giufna *Ida Caspar* da *Lantsch*. La scoletta da *Lantsch* â savieu vagnir schlunganida da 5 sen 7 mains a miaz.

Igls 1960 â la *Leia Rumàntscha* organiso digls 31 da marz toccan igls 2 d'avregl egn curs noua ca las partizipàntas ân savieu amprender a far figuras da *Casparet* ad a duvrrar quellas figuras. Prieu part a que curs ân las giufnas: *Paulina Janutin*, *Tumegl*, *Johanna Michael*, *Castrisch*, *Angelina Secchi*, *Ziràn*, *Claudia Sigron*, *Pasqual*, *Ursina Sommerau*, *Scharàns*, *Antonia Willi*, *Domat*. Digls 24 toccan igls 29 d'octobar ân prieu part ad egn curs d'antruvidamaint par mussadras da scoletta las giufnas: *Luzia Coray*, *Laax*, *Annina Erni*, *Tschlin*, *Lonny Jörg*, *Domat*, *Dora Pfister*, *Castrisch*, *Rezia Roffler*, *Ftan*.

An ocasiùn da la radunànza anuala da la *Cuminànza Mussadras Rumàntschas* ca â gieu liac igls 19 da novembar a *Tusàn* â la *LR* savieu surdar igl diplom da mussadra da scoletta a giufna *Notta Rozzi* ca â do tres onns scoletta a *Scuol* ad a giufna *Angelina Secchi* ca e ear stada 3 onns agl survetsch da la *LR*.

Segls 22 da favrer dad uonn â ear l'onda *Annamaria Battaglia* banduno sia lavur an favur da la scoletta da *Veulden*. Ear ella vean a far igl zap grànd ad â agl senn da maridar egn varitabal pur, sear *Franco Guidon* se *Latsch*. Nus angraztgagn ear ad ella par la lavur prestada a giavischagn anavànt tut igl bian. *Anna-Lina Felix*

Cuors rumantschs 1960 / 61, organisats o sustgnüts da la LR

Lö	Magister	Numer partecip.	Idiom	Cuors
Cuoira	Dr. J. C. Arquint	10	Ladin	Cuors I
Cuoira	Dr. J. C. Arquint	2	Ladin	Cuors II
Cuoira	Dr. J. C. Arquint	2	Ladin	Cuors III
Cuoira	Fridolin Quinter	5	Sursilvan	Cuors I
Cuoira	Gieri Carigiet	5	Sursilvan	Cuors II
Cuoira	Gieri Carigiet	5	Sursilvan	Cuors III
Domat	Andrea Solér	5	Sursilvan	Cuors I
Lai	Toni Cantieni	10	Surmiran	Cuors I
Mustér	Giusep Capaul	10	Sursilvan	Cuors I
Puntraschigna	Otto Cantieni	5	Ladin	Cuors I
Puntraschigna	Otto Cantieni	5	Ladin	Cuors II
San Murezzan	Arnold Parli	8	Ladin	Cuors I
San Murezzan	Arnold Parli	5	Ladin	Cuors II
Scuol	Jon Semadeni	5	Ladin	Cuors I
Scuol	Jon Semadeni	5	Ladin	Cuors Ia
Scuol	Jon Semadeni	5	Ladin	Cuors Ib
Sedrun	Leci Jacomet	5	Sursilvan	Cuors I
Sent	Armon Planta	4	Ladin	Cuors I
Tavo	Otto Arquint	3	Ladin	Cuors III
Tavo	Gallus Pfister	2	Sursilvan	Cuors III
Tinizong	Tgasper Dosch	3	Surmeiran	Cuors I
Trun	Modest Decurtins	9	Sursilvan	Cuors I
Tusan	Anna-Lina Felix	5	Sursilvan	Cuors I
Tusan	Anna-Lina Felix	3	Sursilvan	Cuors III

Il teater 1960 / 61

La consultaziun da teater es statta ingon plü pitschna, v. d. la consultaziun per scrit, e quai per il simpel motiv cha cun viagiari per il chantun intuorn cul microfon gnit la consultaziun fatta suvent be a bocca. Dals 11 avrigl 1960 als 20 favrer 1961 sun gnüts tramiss 66 tocs d'teater ad invista a 17 societats, sainza las propostas fattas a bocca. Eir consultatizuns tecnicas sun gnüdas dattas a 5 societats. In plü ha gnü lö a Zernez als 27 november 1960 ün cuors per dumandas dad igluminaziun da teater. Quist cuors gnit arrandschà da la Società per il teater popular svizzer suot la direcziun da signur Rudolf Joho. Üna buna dunzaina da redschissuors ed igluminaduors han frequentà il cuors chi malavita ha dürà be ün mez di, causa collisiun cun üna festività da la baselgia dal lö. Ün rapport plü detaglià sur da quist

cuors es cumpars aint illa «Schweizerische Theaterzeitung» (edizium per il teater popular) dals 1 favrer 1961, nr. 2.

La Lia Rumantscha ha preparà l'edizium d'ün nouv muossavia dramatic. Nuv in dubel sen. Nuv perquai ch'el registrarà ils tocs da teater cumpars daspö l'an 1947, dimena daspö l'edizium dal prüm muossavia, e nouv eir perquai ch'el nu varà plü la fuorma da cudesch sco il prüm, mo la fuorma d'üna mappa. Quista mappa cuntogna singuls fögls chi's laschan cumplettar davoman chi vegn oura novs tocs o s-chartar cur cha ün toc nun es plü cuntendschibel o vain rimplazzà tras üna nouva edizium. I's tratta dimena da spordscher a noss redschissuors ün muossavia propi pratic chi sarà eir adüna à jour. Nus sperain cha la finanziaziun da quista bell'ouvra as lascharà realisar bain bod per cha noss amis dal teater obtegnan per la prossma stagiun da teater fingià il muossavia nouv.

La Società per il teater popular svizzer ha demuossà eir ingon grand interess per il teater rumantsch ed ha preparà propostas a la Lia Rumantscha per intensivar la lavur sün quist champ. Dürant l'an 1961 varà la Lia dimena da's fatschendar eir in quist regard plü intensivmaing.

Chalandamarz 1961.

Tista Murk

Las ediziuns in lavur da la Lia

Vocabulari sursilvan-tudestg

1. *Cumposiziun.* Il giavisch dil redactur ch'il manuscret dil Vocabulari sappi vegnir tschentaus a fin el decuors digl onn 1960 ei buca severificaus. Enteifer quei onn ha la stamparia furniu las letras Q ed R.

Ils 21 da november 1960 han ils signurs S. Loringett, dr. G. G. Casaulta ed il sutsignau conferiu a Mustér cun il directur dalla stampa, sgr. P. Condrau, tschercond d'eruir ina via che dess dapli catsch allas lavurs da cumposiziun. La stamparia ei sedeclarada promta da surdar alla redacziun las bandieras dalla letra S entochen la fin da fevrer, quellas da T—Z (il manuscret sesanfla dapresent tier la stampa) entochen la fin d'avrel. Tochen ussa ein vengidas inoltradas las bandieras da S-Stimar, pia ina buna part digl S.

2. *Correcturas.* Questas ein semtgadas:

a) per las artgas 1—6 (C-Cadagliun).

b) en secunda correctura per las bandieras dil C.

c) en emprema correctura per las bandieras da D—R (inclusiv).

Ei descha al redactor dad engraziar da cor a ses collaboraturs e gidonters: sgr. insp. I. Beer, sgr. R. A. Caviezel, tipograf e sgr. prof. dr. Chr. Lorez, che han era igl onn vargau spargnau ni breigias ni stentas per promover la biala ovra. Veglien els tener la dira sco tochen dacheu era pil davos tschancun!

Cuera, ils 13 da mars 1961

Alexi Decurtins

Vocabulari ladin-tudais-ch

Davo avair fini la prüma redacziun dal vocabulari (stà 1960) pudet eu am metter vi da l'elavuraziun definitiva, fand adöver dals manuscrits dals correctuors. Quists d'eiran cregns da remarchas e da propostas, chi cundiziunettan grandas müdadas, ma bainschi müdadas necessarias per rivar ad üna fuorma clera e satisfacenta da l'ouvra. Giunfra Domenica Messmer ha gnü l'ögl pustüt sülla part putera, ma ella m'ha eir, grazcha a sia unica cugnuschentscha da l'ortografia rumantscha, pudü render attent a diversas inconsequenzas. Dr. Arquint ha in sias correcturas resguardà pustüt la part grammaticala e structurala, intant cha dr. Schorta m'ha, tanter oter, güdà pustüt in dumandas da lexicologia, da traducziun ed in quel problem na liger dals noms da plantas. Inplü m'han tant dr. Arquint sco dr. Schorta cussglià da scurznir il text ingio chi'd ais stat pussibel, per spargnar lö ed eir in regard al sen practic dal vocabulari, chi dess cuntgnair il necessari, sainza esser però surchargià cun massa blers exaimpels.

Eu manzun amo la collavuraziun da sar Notaporta Gaudenz, chi m'ais fich ütila. El ha bunas cugnuschentschas i'ls terms da quellas classas da plets chi vegnan avant in seis S-chet rumantsch, plün-avant in noms da plantas e bes-chas ed in neologissemes.

Intant sun eir las correcturas bod a lö; i mancan amo ils custabs *d* e *f* (redats a seis temp da dr. J. Pult e chi ston amo pustüt survgnir la structura definitiva dal vocabulari), e lura ils custabs *u*, *v* e *z*.

A giunfra Domenica Messmer ais gnü surdat da congualar l'ortografia ladina cun quella sursilvana, ed a man da sias remarchas stuaran gnir fattas amo alch müdadas, in prüma lingia in regard a la reduplicaziun.

Davo üna correctura definitiva e minuziusa sarà il text cumplet pront per la stampa. Eu stuarà avair amo üna discussiun culs collaboraturs per decider che fuorma chi gnarà datta a la part chi cuntogna il möd d'adöver, las tabellas dals verbs e dals noms.

Cuoira, favrer 1961

Oscar Peer

Vocabulari surmiran

Anfignen oz èn redigeidas las lettras A, B, D, E, F, L, M, N, O, P, R, V; ellas cumpeglian 212 paginas scretgas cun la maschina. La lettera T è pronta da neir hectografada. Dr. Mena Wüthrich-Grisch ò igl S sen la rocca, bagn egna da las pi spinousas lettras. Per vantscher la part rumantscha-tudestga stuaron igls redacters anc rediger C, G, I, Q e Z. La giunfra Paul ò gio viglioult las lettras redigeidas per la sagonda part digl Vocabulari, la part cun igl tgavazegn tudestg a l'antschatta. — Gl'è vistas tgi dr. A. Sonder survigna en cungedi da la scola cantunala da Zug per en mez onn — sch'ins catta en ramplazzant per igl taimp digl cungedi. An lez cass speran igls redacters da pudeir manar a buna fegn la lavour tgi els on antschet igl onn 1948/49 cun excerpar la litteratura da Surmeir. — Ossa tgi igls dus vocabularis gronds da Nagiadegna e Surselva èn pronts, sa lascha la grafeia avischinar agls oter idioms (dublar u betg tscherts consonants; igls vocals pretonics o ed u; plets internaziunals e tecnicos ed uscheia anavant) da moda e maniera cuntantevla per l'antiera rumantscheia.

Zug e Turitg, favrer 1961

Ambros Sonder

Mena Wüthrich-Grisch

Igl pledari da Sutselva

La stad 1960 à igl sutscret schino da rediger igls 2/3 restants digl bustab C a redigieu digl bustab S da sa — senzur. La stad 1961 vainsa sprànza da saver schinar igl S ad ear igl T. Igl restass alura ànc igl O, Q a Z.

S. Murezzi, igl marz 1961

Curo Mani

Rapport a la Lia Rumantscha sur da la lavur per l'ediziun da l'ouvra da Peider Linsel l'an 1960

La prüma mità da l'an 1960 ha servi a completar l'inventarisaziun dal material chi's rechattaiva in part amo a Cuaira ed a Samedan. Plünavant as trattet quai da far madürar las trattativas culla regenza dal chantun Turich e cul Fuond Naziunal per obtgnair ün schli-gerimaint dal pensum scolastic dal redactur. Ils impedimaints, impu-stüt da la vart dal chantun Turich, fütan remarchabels. Davent d'october gnit quaist pensum redüt sco previs, e la lavur pudaiva pro-ceder in möd plü intensiv. Malavita as retardet ella amo, siond cha il material da Chesa Planta rivet pür in december. Cul material in

man as tratta uossa il prüm da ordinar stampas e manuscripts, dad excerpar chartas, artichels ed oters texts chi as referischan a la poesia. Stabilir il text da la poesia originala da Lansel, cullas annotaziuns bsögnaivlas, sarà per il 1961 la lavur principala.

L'inchargià cull'ediziun da Peider Lansel

Andri Peer

Nossas societats affiliadas

Società retorumantscha

Davart la lavur prestada vi al *Dicziunari rumantsch grischun* e'l svilup da quaist'ouvra da il rapport da la redacziun tuot ils scleriments necessaris. Cun plaschair constatesch cha l'an 1960 sun sortits da la stampa 3 faschiculs, nempe ils numer 36, 37 e 38. Davo quaists faschiculs sta ün'immensa lavur scientifica, ed eu nu vulesch interlaschar d'ingrazchar sinceramaing als 2 redactors, dr. A. Schorta e dr. A. Decurtins, ed a lur collavuratur per lur granda lavur prestada scopür als commembers da la Cumischiun filologica per lur bun'assistenza.

Davo la mort dal meritaivel prof. dr. Franz Fankhauser restettan aint illa *Cumischiun filologica* be amo ils signuors prof. dr. Paul Scheuermeier a Berna e prof. dr. K. Huber, Turich. Id eira necessari da cumplettar quaista cumischiun importanta uschè cha la supranza da la Società retorumantscha eleget sco novs commembers: signur prof. Toni Reinhard, Basilea, e duonna dr. Mena Wüthrich-Grisch, Turich.

La *biblioteca dal DRG* survgnit ün inrichimaint tras ün ampel numer da cudeschs e broschüras our dal relasch da signur prof. dr. Franz Fankhauser defunt. Uossa cumpiglia quaista biblioteca var 7800 cudeschs e broschüras. Id eira necessari dad inventarisar e registrar tuot ils toms. Quaista lavur gnit fatta da signur magister Bonifazi Plaz. Hoz posseda la SRR üna ampla e bella biblioteca ordinada seguond las normas per bibliotecas grandas. Ün catalog alfabetico pussibiltescha ad ognün da chattar sainza difficultats ils cudeschs giavüscharts.

I'l cuors da l'an passà acquistet la SRR per la redacziun dal DRG novs *apparats technics* chi dessan facilitar la lavur. I's tratta d'ün nov apparat da fotografar «Leica M 3» ed ün apparat per registraziuns radiofonicas.

Als 8 gün 1960 salvet la SRR sia *radunanza generala* al Calanda a Cuaira. Davo dat evasiun a las tractandas administrativas (rapport presidial, rendaquint etc.) tgnat dr. N. Gaudenz, Cuaira, ün referat

cun projecziuns davart seis viadi da l'an 1959 in Danemarca, Svezia, Finnlania e Norvegia. Seis cumpagn da viadi, dr. C. O. Casparis, Cuaira, muosset ün film ch'el ha fat sün quaist viadi.

Als 5 november 1960 as radunettan ils commembers da la supranza da la SRR culs commembers da la Cumischiun filologica e'ls redacters dal DRG e da las Annalas ad üna *sairada cumünaiyla*. Quaista reuniun ha dat occasiun da tour contact persunal l'ün cun l'oter e da discuter quaista e l'otra dumanda chi resguarda nossa lingua rumantscha.

Pro quaist'ocasiun tret il president da la SRR adimmaint *cha i sajan passats 25 ans daspö cha signur dr. A. Schorta ais entrà aint illa redacziun dal DRG*. Üna lunga seria d'ans ha el portà la greiva chargia be sulet. Daspö alch ans ha el survgni ün bun agüd illa persuna da signur dr. Alexi Decurtins. Sco redacter e schefredacter dal DRG ha dr. A. Schorta prestà d'ürant ils 25 ans scuors ün'immensa lavur scientifica ed administrativa chi pon güdichar be quels chi han cognuschentscha da la redacziun dal DRG e'l svilup da quaista ouvra monumentalala. Il president da la SRR surdet al giubilar ün plat da zinn cun dedicaziun ed ün cuvert cun munaida sco segn d'arcugnuschentscha e d'ingrazchamaint per sias grandas prestaziuns.

Cun la stamparia *Bischofberger Co.*, Cuaira, ha nossa società stipulà ün nouv contrat per la *stampa dal DRG*. Cun quaist contrat s'ha la SRR asgürà la stampa da 3 fasciculs in minch'an. Ils cuosts da stampa s'han d'ürant l'an scuors augmantats considerabelmaing, specialmaing, causa las pajas augmantadas per ils tipografs. Quaist fat sforza la SRR d'augmentar a partir dal 1961 il predschi d'abunnamaint per ils fasciculs DRG. Quaist ais ün'apparentscha da nos temp, e la SRR sperescha cha'ls abunnents dal DRG inclegian la necessità d'ün augmoint da l'abunnamaint per ils fasciculs e restan fidels a noss'ouvra.

Cun charta dals 14 november 1960 ha signur *dr. G. G. Casaulta* inoltrà sia demischiun sco commember da nossa supranza. Davo ch'el ais gnü elet sco secretari da la Lia Rumantscha nun al ais que plü pussibel da far part a la supranza d'üna società affiliada a la Lia Rumantscha. Quaista demischiun ais gnüda acceptada. A signur dr. G. G. Casaulta spordschain noss meglers ingrazchamaints per sia buna collavuraziun aint illa supranza da la SRR.

La Lia Rumantscha ha suottamiss a sias societats affiliadas il giavüsch da ceder ad ella 5 % da las contribuziuns ordinarias e da la clav stabilida. La supranza da la SRR ha deciss da gnir incunter a quaist giavüsch per ils ans 1960 e 1961 sainza però arcugnuscher ün dovair e sainza stabilir ün pregüdizi per l'avegnir.

Dr. Nicola Gaudenz

Romania

All'entschatta: In engraziament sincer als dus suprastonts par-tents, sgr. Toni Halter, president e sgr. dr. Augustin Cahannes, vice-president per la gronda lavur prestada duront ina roscha d'onns. Engraziament insumma a tut tgi ch'ei sefatgs meriteivels en ina moda ni l'autra en nies intschess.

La lavur

Gl'emprem quartal digl onn vargau ei staus dedicaus oravontut alla preparaziun della votaziun digl avrel. Il resultat legreivel ha pur-tau per nus gronda satisfacziun e buca meins gronda obligaziun per igl avegnir.

Scolettas: Las vischnauncas Danis-Tavanasa e Sedrun ein daven-tadas centers industrials en consequenza dell'explotaziun dellas for-zas d'aua. En quels vischinadis exponi ein las scolettas d'impurtonza eminenta. La Romania ha priu ils contacts necessaris per saver pur-tar egl avegnir agid e susteniment.

Cuors linguistics: Il diember dils vischins de lieunga tudestga da-venta en pliras vischnauncas de nies intschess adina pli gronds. Per facilitar l'assimilaziun de nos amitgs jasters e svegliar capientscha ed interess per lungatg e tradiziun romontscha vein nus per ina ga organisau cuors de romontsch a Sedrun, Mustér e Trun. Il diember dils partiziponts ei considerabels. A scolasts e scolars in grond Dieus paghi. La Romania intermediessa era l'instrucziun romontscha al seminari Sogn Glieci a Cuera, alla scola de puras a Glion ed al Planta-hof.

Ediziuns: Ils organs tradizionalis Ischi e Tschespet ein era cum-para uonn sco usitau. La lavur d'auturs e redacturs ei considerabla e mereta laud ed engraziament. Per l'emprema ga ha la Romania ediu en collaboraziun cun l'URS in cudischet per nos affons, numnaus Sontga Clau/Son Niclo. Ultra de quei ein cumpara sco separats: «Cris-toffel» da Jakob Bosshard e «La fatscha de nos vitgs» da G. A. Ma-netsch.

La fiasta populara della Romania a Trun ei stada dedicata alla memoria dil miedi-poet Giachen Michel Nay, Trun.

Reorganisaziun: La suprastonza ensemen cun ina commissiun de revisiun dils statuts han fatg la lavur preparatorica per ina reorgani-saziun della Romania. Igl intent della reorganisaziun ei de far pus-seivla in'acziun pli intensiva en e cun las vischnauncas. Igl ei previu per igl onn che vegn ina radunonza extraordinaria che ha de con-cluder davart quella fatschenta ordvart impurtonta.

Per finir: Il diember dils fervents egl intschess romanian ei gronds. Lavur gronda e buna vegn prestada era ordeifer la Romania

e quei sin tut ils camps de veta e cultura romontscha. Era per quella lavur savens pauc emperneivla mo zun impurtonta engrazia il president della Romania en num dil pievel sursilvan entir da cor.

Hendri Spescha

Uniun dals Grischs, 1960

«Utschèls chi cuan nun han peida da chantar!»

Neir la suprastanza nouva da l'Uniun dals Grischs nun ha gnü blera peida da chantar, pervia ch'ella deira uschè fatschendada cun cuar. Nus avain gnü l'onur da cuar oura da tuottas qualitats dad övs, da quels frais-chs ed eir da quels main frais-chs, da quels chi deiran restats inavo aint il gnieu amo dad ons plü bod. Cumbain cha nus ans vain dats tuotta fadia nu dubitesch eu, cha tanter las pigliattas as chattarà amo quà o là ün gialet.

La suprastanza dad hoz ais da l'avis ch'ella possa prastar daplü lavur sch'ella consista be our da tschinch commembers. In quaista fuorma ais ella bler plü movibla. Natüralmaing cha nus ans eschan consciants chi nu basta d'avair in chosas culturalas be ün pèr generals chi fan canera, els ston pudair as laschar sün lur uffizials, sün lur armada, sül pövel inter. Ils uffizials da l'Uniun dals Grischs sun ils *cuvihs*. Da quels dependa fich bler. Ils *cuvihs* sun sper la suprastanza las pütts da nossa intera chasa rumantscha. I nun ans resta oter co da lavurar sistematicamaing: lavur in famiglia, in scoula, in baselgia, in cumün, in societats e radunanzas. Eu poss dir cha ils blers da noss *cuvihs* han lavurà diligiantamaing e cun granda premura e perseveranza.

Quai demuossa in prüma lingia l'esit da la *Spüerta ladina* d'ingon chi'ns ha portà aint fr. 14 000.—. Ün'otra müdada da grand'importanza ais il fat cha l'Uniun dals Grischs ha uossa fingià 500 commembers daplü co l'an passà. Eir quaist fat allegraivel ais d'attribuir be a l'instancabla lavur da blers *cuvihs*.

Per undrar degnamaing a nos grand cumpatriot *Otto Barblan*, nashü avant 100 ans, als 22 marz 1860 e mort als 21 december 1943 han l'U.d.G. e la Lia Rumantscha publichà ün'ouvra commemorativa, scritta da giunfra Elisa Perini. In möd ourdvard simpatic lascha l'atura reviver il trapassà cun tuot seis far ed operar e pustüt sco valent cumponist, sco appredschè dirigent ed organist e grand promotur da la vita musicala a Genevra ed utrò.

Ün oter fat ch'ins fa plaschair ais il *resvagl dal teater rumantsch*, la manifestaziun culturala la plü visibla ed impreschiunanta. Ün per da noss scriptuors s'han miss cun success vi da lavuors dramaticas. Als 13 favrèr avet lö a Scuol la prüma rapreschantaziun da la cuned-

gia da Jon Semadeni: «*Ûn quader chi nu quadra*». Ûn vaira Molière nos Jon Semadeni.

Als 19 e'ls 20 marz ans spordschet il cor masdà da Zuoz l'impre-schiunant drama «*La grand'impromischiun*» da Gian Belsch.

Als 28 avuost han ils Samedrins sport in occasiun da la Ladinia il drama commemorativ «*Giachen Bifrun*» da nos instancabel dramaturg Men Gaudenz.

La suprastanza da l'Uniun dals Grischs nun ha tardà da sustegner la cultivaziun dal teater rumantsch. Ella ha organisà ün cuors d'igluminaziun da teater suot la guida da sar T. Murk e sar R. Joho.

Dürant il cuors da quaist an pudet il redactur dal *vocabulari ladin-tudais-ch*, sar dr. O. Peer, chattar üna fuorma definitiva da la cumposiziun. Al mumaint ais ca. tuot pront per la stampa.

Noss periodics: *Il Fögl Ladin*, *il Sain Pitschen*, *il Chalender Ladin*, *l'Aviöl e'l Dun da Nadal* sun cumparüts sco minch'an ed han allegrà a giuven e vegl. Tuots redactors praistan preziosa lavur per nossa lingua e cultura rumantscha.

Fermamaing ans han occupats dürant l'an scuors *las grammaticas*, tant quella putera da signur dr. Scheitlin sco la valladra da sar dr. Arquint. Pervia chi'ns mancaivan ils mezs d'instrucziun nun havain nus pudü organisar quaist inviern bod ingüns cuors da rumantsch. Nus avain perquai concentrà nossa lavur plü ferm sün la *Scoula da paur*s chi ais quaist inviern statta frequentada da 90 interessents da bod tuot ils cumüns d'Engiadina bassa e Val Müstair. In mai dal 1961 sperain nus da pudair inaugurar nossa «*Chasa Fliana*» chi nu dess esser be Scoula da paur, ma ün *center cultural e spiertal* per tuot l'intschess ladin.

Rico Parli

Renania

La lavur da la Renania sa vagnir zavrada an ediziùns ad an acziùns directas.

1. Ediziùns:

«*La Casa Paterna*»

Nossa giasetta e derasada an Surselva detg bagn, dantànt e igl diambar digls abunaints an la Sutselva fetg modest a vean ear tras acziùns spezialas strusch a crescher da num. La C. P. â datiar da 800 abunaints ca paian.

Igl calendar «Per mintga gi»

Quel vean redigieu da dus redactors a saspertga an egna part sursilvana ad egna part sutsilvana. Igl «*Per mintga gi*» â vargia 1 750 abunaints ca paian.

«Dùns da Nadal»

Ear igls 1960 en cumparieus dus «Dùns», egn par la Surselva ad egn par la Sutselva.

Publicaziùns da ovras literaras a musicalas

Igl onn passo â la Renania edieu, cun agid da la Leia Rumàntscha, da la Fundaziùn Cadonau a da la Pro Helvetia, las ISTORGIAS da *Tumasch Dolf*. Ella â savieu vender egn beal diambar da quels cu-daschs. Sen Biamàn en cumparidas las poesias da *Flurin Darms* ad ân ear cato fetg bün ratschevamaint.

2. Acziùns directas

Seras rumàntschas

Talas seras da caracter popular â gieu liac a *Glion* ad a *Flem*. An la Sutselva ân igls da *Preaz* organiso gean sera rumàntscha.

Teatar rumàntsch

Dantànt c'igl e agli part sursilvana betga sto pusseval da dar igl onn passo tocs rumàntschs, â quell'ea la Sutselva gieu tres rapresen-taziùns rumàntschas.

- a. Igl gioi «Igl pur suveran» da Toni Halter do a Ziràn da la Cum-pagneia da mats da Vella.
- b. Igl gioi «Telas filiant» da Curo Mani â la Calandaria do sco pre-miera a Maton a repetieu quel ad Andeer.
- c. «Igls parlérs avànt dartgira» da Tani Dolf do a Preaz cun caschùn da la sera rumantscha.

La fatscha da noss vitgs

Sen que tgomp da lavur sa malavetta vagnir numno, par igl antiar antschiass da la Renania, me egn sul suzcess positif. La tgea da la caschareia nova ad Andeer de purtar l'inscripziùn: Stizùn da latg ad igl vers: Gromma, latg, caschial, tschigrùn dattan forza gli Grischùn.

Contribuziùns a scolettas

Las scolettas da Flem a Castrisch vegnan sustanidas da la Re-nania mintgegna cun frs. 200.—.

Curs rumàntschs

Uonn vean do a *Tusàn* egn *curs I* ad egn *curs III*. Ad Andeer a Pasqual earan ear prevedieu curs, mo malavetta â'gl betga do inter-essents avunda.

Scha ear betga tuts igls plans ân savieu vagnir realisos, ân tschear-tas lavurs ad acziùns tuttegna gieu suzcess ca sa far plasché a dar curascha par igl avegnir.

Andeer, igl marz 1961

Par la Renania: *Gion Mani*

Uniung Rumantscha da Surmeir

Nossas publicaziungs:

«*Igl Noss Sulom*» 1961 è cumparia igl december 60 scu nomra da giubileum an 40a annada. Redacter: Gion Peder Thöni, Riehen.

«*La Pagina da Surmeir*», nossa gasetta meinsila è cumpareida regularmaintg. Annada 15. Redacter: Bonifaci Plaz, Coira.

«*Calender Surmiran*». Cumparia scu annada 11 igl december 1960. La redacziung schea an mangs da Gisep Sigron, Alvagni.

«*Mossaveias*» da plets novs. Siva 10 onns vagnsa puspe pudia dar or chest mossaveias, igl cal renda gronds sarvetschs pratics. Red. G. P. Thöni.

«*Son Niclo*». (Dung da Nadal). Ansemen cun la Romania vagn nous edia per l'amprem eda chest codeschign per unfants. Igl success è cuntantivel.

Sarvetsch da referats:

Cun caschung da nossas radunanzas per la preparaziung da la votaziung digls 3 avregl on tignia referats: sign. insp. G. D. Simeon (2) e sign. president cirquital F. Scarpatetti (2). Tar la radunanza generala digls 16 otgover ò referia sign. directer Alexander Poltéra, Lai.

La fatscha da nossas vischnancas:

Igl otgover 1960 è cumpareida ainten tottas casadas da Surmeir (ca. 1500 tocs) ena broschuretta rumantscha cun en instant appel a nossa populaziung da betg vender per en pèr raps las belas isaglias, mobiglias e bela vaschela. Betg vandagn la nossa patria!

Curs rumantschs:

Igls 26 november on 4 scolasts ord Surmeir frequento igl curs da sign. prof. Deplazes a Glion.

Oz vignan dos curs da rumantsch a Tinizong (scolast Tgasper Dosch) cun ena partizipaziung da 3 d'els ed a Lai (scol. sec. T. Cantieni). Da chest davos curs fon part 10 parsungas.

Cant: Igl onn 1960 on treis chors da Surmeir frequento la festa federala da cant a Genevra: Alvra, Sursés e Lantsch.

Sedutas:

Nossa suprastanza ò igl onn passo gia 7 sedutas. La radunanza genereala ò gia li igl 16 otgover 1960 a Casti. Dus chors on canto. (Lantsch e Stierva). Referat principal: L'impurtanza digl tourissem per igl noss paeis. Referent: sign. directer Alexander Poltéra.

Votaziung dils 3 avregl 1960

Resultat da chesta votaziung: Circuit Sursés 84 % d. l. vouch *ea*,
circuit Alvaschagn 70 % *ea*, circuit Belfort 78 % *ea*.

Lai, igls 14 favrer 1961

Toni Cantieni

Uniùn da Scripturs Rumàntschs

L'USR â salvo la sia radunàntza generala igls 11/12 da zercladur 1960 an egna vischnànca stgetrumàntscha, igl plascheval Ardez. La sonda sera ân las soziedads digl Liac (musica instrumentala, cor viril a cor maschado) anrihieu nossa santupada cun lur bealas produenziuns. Tràntaraint ân noss comembers Chatrina Bott-Filli, Teo Candinas, G. A. Manetsch, Ch. A. Grass, Men Gaudenz a C. Mani do egnper ansageadas da lur produenziùn litarara. Pleds digls presidents Claglùna a Mengiardi sco ear d'Andri Peer a digl noss parsura Gion Deplazes ân do egna vera taimpra rumàntscha agli nossa serada. La radunàntza â gieu liac sut egn pumer fluraint la dumengia, G. Deplazes â sara-tratg tenor statutas da la suprastànza. El maretta noss tgòld angraztgamaint. Igl madem valla ear par Alexi Decurtins sco parsura da la «Cumissiùn litarara». La suprastànza sacompona da: C. Mani (parsura), Aita Stricker (cassiera), Bon. Plaz, Lud. Hendry a Teo Candinas. Nof comember da la CL e davanto G. A. Manetsch, redac-tur da las «Novas Litararas» e Teo Candinas. Igl noss comember Toni Halter â survagnieu egn premi da la «Soziedad Svizra da scolasts» pigl sieus cudasch «Culan da Crestaulta». Nus gratulagn!

S. Murezzi, igl Marz 1961

Curo Mani

Cumünanza Radio Rumantsch

L'an 1960 permettet da consolider ils progress da l'an 1959. L'aug-maint da las emissiuns mensilas siül program I tres emissiuns evnilas sün il programm II. as fet valair favuraivelmaing e chattet apro-baziun generela. Que ais eir fich important cha las emissiuns ruman-tschas chattan l'interess da la populaziun, perche cha il numer d'audi-tuors crescha adüna, pustüt in nossas contredgias, inua cha l'artschai-vmaint dal radio s'amegldret fich ils ultims ans per causa dals novs emettuors dad UUC u FM. Las emissiuns rumantschas gnaron taidledas be sch'ellas sun usche bunas ed interessantas scu quellas in lingua tudas-cha chi vegnan transmissas sur ils medems emettuors.

Quels chi faun ils programs rumantschs haun perque üna granda respunsabilitèd. Els stöglian chatter our che chi plescha a l'auditur

ed il sforza da tadler. La cumischiun da programs da la CRR tschercha, insembel cun il studio da Turig, da tainscher quaist böt. L'utuon 1960 organiset ella sia üsiteda sessiun annuela, quaista vouta a Mustér. Scu giasts eiran preschaints rapreschantants dad institutziuns ecclesiasticas e culturelas da la Surselva scu eir ils signuors dir. S. Bächli, dr. A. Ribì e Tista Murk dal studio da Turig. L'arandschamaint, diret dal president da la cumischiun da programs da la CRR, sig. Chr. Caduff, gratagiet bain ed avet ün bun success.

Natürelmaing resta l'augmait da las uras d'emissiun nos böt primordiel; que saro eir pussibel da t'il realiser sül program regiunel, ma scu e cura nun ais auncha decis. Nus savains pero cha il studio da Turig as dosta per la chosa.

La part da las emissiuns rumantschas chi ans sto fich a cour, sun las emissiuns radioscola. Eir ellas augmantettan da 4 sün 6 per an. La finanziaziun da la «Giazettina Radioscola» giescha in mauns da la CRR e quella dals programs in cumön traunter la CRR ed il studio da Turig. La redacziun fo sig. prof. dr. A. Maissen, il president da nossa cumischiun radioscola, e que cun grand success.

Scha las emissiuns radioscola chattan bun'accoglientscha tar magisters e scholars, schi ais que üna bella e buna chosa, chi güstifichescha eir las spaisas finanziales considerablas per quetaunt tres la CRR.

Cuira, 13 3 1961

Chr. Badraun

Publicaziuns da la Lia 1960

Cudischet da leger per il Plaun III. classa, secunda ediziun cumpilada da Dorli Rageth cun entagls da Mattias Spescha.

Egn dutg traunter, maletg cultural, da Tuscha Barandun-Tscharner, dissegns da Plasch Barandun.

OSL e LR ediziuns cumünaivlas dall'Ovra svizra per la giuventüna e la Lia Rumantscha.

Nr. 296 **Il misteri de Caumastgira,** surs., da Toni Halter, cun illustraziuns da Alois Carigiet;

Nr. 722 **Il franc chi fa viadi,** lad., transl. da Cla Biert;

Nr. 723 **Saniclau e'ls anguelins,** da Chatrina Bott-Filli, cun illustraziuns da Jon Curo Tramèr;

Nr. 724 **Creatiras che nus essan,** surs., da Gion Deplazes cun illustraziuns da Mattias Spescha.

Otto Barblan, 1860—1943, ediziun commemorativa insembel cun l'Uniun dals Grischs.

Periodics

La Pünt, figliet per la Sutselva, do or da la LR an cuminanza cun Roth & Co., Tusàn, XIavla anada, cumpara mintga mains, tanànt or igl fanadur ad avust. Redacziun: S. Loringett, Cuir.

La Scoletta, figliet multiplitgieu, cumpara 4 gea agl onn da scola an tuts idioms. Toccan oz en cumparidas 621 paginas. Redacziun: Anna-Lina Felix.

Publicaziuns sustgnüdas 1960

Bündner Maler, Bildhauer, Komponisten und Schriftsteller der Gegenwart, ediziun da la «Cumünanza culturala Grischuna».

Cristoffel, da Jakob Bosshart, per romontsch da Sur Valentin.

Pervesiders jeu e ti, poesias, da Flurin Darms.

Il pur seprepara per la primavera, da C. P. Casutt.

Küche und Heizung im Bauernhaus Romanisch Bündens, dad Andri Peer, separat our da «Schweizerisches Archiv für Volkskunde».

Valverda, novellas da Giatgen Uffer.

Rätoromanischer Index, separat our dal «Index zum Sprach- und Sachatlas Italiens und der Südschweiz» da K. Jaberg ed J. Jud.

Otras publicaziuns rumantschas

na periodicas

Famos Luisa, Mumaints, poesias, ediziun da l'atura 1960, Stamparia Bischofberger & Co., Cuira.

Halter Toni, Il Cavalè della Greina, roman, ediziuns Desertina, Mustér 1960.

Peer Andri, Suot l'insaina da l'archèr, ediziun da l'autur 1960, Stamparia Engiadinaisa, Samedan.

Nouvas allegraivlas

Seguond la Gasetta Romontscha (nr. 16/61) ais signur prof. dr. *R. H. Billigmeier*, ün promotur da la chosa rumantscha e'ls stadis Units da l'America, gnü decan da la facultà da sociologia ed antropologia al Santa Barbara College da l'Università da California. L'ondrà eis stat ils 1959/60 a Lags per pudair far stüdis davart il Rumantsch. Per recugnuschentscha da sia premura dals fats rumantschs ha la suprastanza da la LR invidà ad el ed a sia famiglia als 21 lügl 1960 ad ün giantar cumünaivel.

La Società da magisters e magistras ha tschernü il roman preistoric «Culan, der Pfadsucher von Crestaulta» da mag. sec. *Toni Halter*, sco megladra ouvra per la giuventüna e uondrà a l'autur cul prüm premi. Quel roman ais a nus tuots cuntschaint suot il nom «Culan da Crestaulta», cumparü aint il 34 avel Tschespet.

Il rumantsch posseda ün fidel ami, *Max Landfors*, ün giuven svedais chi'd ais orb da naschentscha. El ha imprais rumantsch e

scrit seis prüm artichel aint il Fögl Ladin dals 12 schner 60 «La quarta Lingua da la Svizra». Ulteriurs artichels sun cumparüts aint il Fögl dals 17 schner 1961 ed aint in ün periodic svedais cha nus avain manzunà suot publicaziuns davart il rumantsch. Da cuort tramettet el ün referat cha'l redactor *Hakan Unsgaard* ha tgnü ils 11 avuost 1960 al radio svedais «Retorumantsch la quarta lingua da la Svizra — ün exaimpel da politica linguistica activa».

Cun plaschair pudain nus constatar cha nos giarsuns da commerzi pon far lur examen final eir in rumantsch e que in tuots idioms. Quaist fat ais sainza dubi per buna part il merit dal magister da linguas a la scoula commerciala a Cuaira, signur *H. Sturzenegger*, chi ha impris rumantsch. El ha s'adressà als giuvens commerciants cun ün fervent appel in tuot la pressa rumantscha: «Ün per plets als giuvens commerciants rumantschs».

Dals 20 fin 22 october 1960 ha gnü lö a Müstair in Westfalia üna dieta da la Società per chüra da las parabras dals pövels europeics. (Gesellschaft zur Pflege des Märchengutes der europäischen Völker). Signur prof. dr. *Leza Uffer* ha referi sur dal tema. «Sammelarbeit und -Methoden im rätoromanischen Raum der Schweiz». A l'institut allemanic da Friburg e'l Breisgau ha prof. Uffer eir referi ils 16 schner 1961 sur dal tema «Die Rätoromanen in Graubünden».

Plünavant pudain nus communicar cha la scoula chantunala da San Galla nomna in seis attestats da gimnasi eir il rumantsch tanter ils roms facultativs.

L'inviern passà ha signur prof. dr. *Jon Pult* referi il ravuogl da l'università populara grischuna (Bündner Volkshochschule) a Cuaira durant 6 sairas davart il rumantsch e chattà grats audituors.

Ils 4—6 gün 1960 ha gnü lö a Zuoz il Xavel Congress da l'Uniun federalista da minoritats etnicas d'Europa chi s'occupa cun ils problems e la defaisa dals drets da quellas minoritats e'ls differents pajais. La Lia Rumantscha piglia part fingià daspö ün pèr ons a quella Uniun sco commember simpatisont.

Nos giubilars

Ils commembers da la suprastanza da la LR han gnü il plaschair da pudair gratular per Chalandamarz 1961 a lur parsura, *Steivan Loringett*, per seis settantavel anniversari. Daspö il 1944 ais el al timun da nossa società da tet sco instancabel, paziaint e curaschus manader chi ais persvas da sia chosa. Ad el ed a duonna Maria expriu nus in quist'occasiun noss ingrazchamaints e giavüschain a tuots duos e specialmaing a sar Steivan listess fö, listessa pazienza e listess curaschi sco fin qua.

J. C. A.

Noss morts

Gion Caprez 1882—1960. In nos ultim rapport annual ans avain nus salgordats da Felix Huonder sco cunfundatur da l'Uniun Rumantscha da Turich. Ingon lain nus nomnar ün oter figl da la mumma romontscha chi'ns ha bandunà, eir ün cunfundatur da quella Uniun, Gion Caprez. Oriund da Trin ha il defunt, davo seis giarsunadi mercantil a Cuaira passantà la granda part da sia vita a Turich ed Olten sco versà rapreschantant da grands affars da vaider e porzellana. Tuottüna ha el adüna mantgnü ün intim contact cun sia patria; el passantaiva sias vacanzas a Trin. Sco rapreschantant da l'Uniun Rumantscha da Turich ha el frequentà las bleras radunanzas da delegats da la LR. Ma eir per seis cumpatriots da la cità a la Limmat ais el adüna stat ün fidel ami e cussgliader.

In quaiet lö vulaina eir ans algordar d'ün ami da nossa lingua a l'exteriur da *Giacomo Centazzo*, Sindaco da Udine. Als partecipants dal Congress Internaziunal ad Udine e dal III. Congress Ladin-Rumantsch Internaziunal dals 1958 a Cuaira ais la cordialità e la fervenza cun la quala advocat Centazzo ha dat il bivgnaint e portà salüds a nus Rumantschs amo in buna memoria. La LR piglia viva part al cordöli da la Societad Filologica Friuliana e dals amis da l'a Ladinia dal ost.

Ill'età patriarcala da bod 90 ans ais mort a Mustér duonna maestralessa *Eugenia Condrau-Caplazi*. Duonna maestralessa Eugenia Condrau ais statta daspö decennis in stretta colliaziun cun la Stampa Romontscha e culs fats da lingua dal pövel rumantsch. Surtuot t'illa staiva a cour la Gasetta Romontscha. Cun seis grand pisser per quella sco eir per otras ediziuns rumantschas s'acquistet ella grands merits per nossa lingua.

Cuaira, metà marz 1961

Il parsura: *S. Loringett*

Rapport approvà da la suprastanza ils 22 marz 1961.

Quen e bilanza

1960

Quen e bilanza 1960

Quen d'administraziun

A. Quen general

ENTRADAS

1. Entradas generalas

Confederaziun, contr. directa	frs. 100 000.—	
Confederaziun, tras cantun	« 10 000.—	
Cantun subsidi regular	« 80 000.—	
Vischnaucas	« 2 141.40	
Tscheins activs	« 1 972.75	frs. 194 114.15

2. Entradas diversas

Teater	frs. —.—	
Cuors da lungatg	« 1 740.—	frs. 1 740.—

3. Entradas per las acziuns specialas

Fundaziun Anton Cadonau	frs. 800.—	
LR per acziun speciala	« 2 321.—	
Vischnaucas per scolettas	« 18 058.—	
Scolarets	« 7 850.45	
Marcau da Cuera	« 5 000.—	
Marcau, da Turitg	« 2 000.—	
Hovag per scoletta	« 3 000.—	
Domat per acziun speciala	« 650.—	
Renania per scolettas	» 200.—	
Uniun da puras Flem	« 250.—	
Autras entradas	« 198.50	frs. 40 327.95

4. Ord reserva:

Premis per ovras litt. novas	frs. 7 550.—	
OSL, Ovra svizra da lectura	« 2 500.—	
Ovras musicalas, p. canzuns	« 2 000.—	frs. 12 050.—

---

frs. 248 232.10

CUOSTS

1. Cuosts generals

a) Cussegl e suprastonza

Cussegl	frs.	1 434.55	
Suprastonza	«	220.—	
Nuder	«	300.—	
Cumissiun giuridica	«	162.10	frs. 2 116.65

b) Secretariat

Pagas e contabilitad (bilanza)	frs.	37 532.40	
Paga al president	«	6 000.—	
Viadis, conf., representaziuns	«	2 345.55	
Material da biro	«	2 751.05	
Portis e telefons	«	2 565.35	
Tscheins per locals	«	3 880.—	
Scauldament e glisch	«	1 045.72	
Schubergiar, material, cuosts comm.	«	1 173.75	
Reparaturas, manteniment, curtgin	«	284.45	
Amortisaziuns	«	1 199.50	
Installaziuns	«	894.80	frs. 59 672.57

c) Cuosts finansials

Tscheins passivs	frs.	583.60	
Taxas da banca e posta	«	213.35	frs. 796.95

d) Divers cuosts

Biblioteca ed archiv	frs.	979.10	
Abonnements e pintgas contr.	«	527.80	
Lavurs tras tiazas persunas	«	553.30	
Segirada per vegls e survivents	«	3 170.15	
Inserats, prospects, inscrip.	«	1 943.85	
Propaganda, rapport, Nossas Novas	«	4 595.10	
Segirada, diversa	«	1 166.45	frs. 12 935.75

2. Subsidis

a) Subsidis regulars

Società Retorumantscha	frs.	3 515.—	
Romania	«	5 000.—	
Uniun dals Grischs	«	3 700.—	
Renania	«	3 515.—	
Uniung Rumantscha da Surmeir	«	3 700.—	
Uniun da Scripturs Romontschs	«	1 000.—	
Cumünanza Radio Rumantsch	«	300.—	frs. 20 730.—

Transport

frs. 96 251.92

	Transport	frs. 96 251.92
b) Subsidis suppl. allas societads regionalas tenor clav nova e SRR		
Società Retorumantscha	frs. 1 900.—	
Romania	« 9 600.—	
Uniun dals Grischs	« 6 480.—	
Renania	« 2 050.—	
Uniun Rumantscha da Surmeir	« 2 880.—	
LR per acziuns specialas	« 2 880.—	frs. 25 790.—
c) Subsidis a disposiziun d. societads per cudischs d'affons (Dun da Nadal)		
Romania	frs. 435.—	
Uniun dals Grischs (D.d.N. + Av.)	« 870.—	
Renania	« 815.—	
Uniung Rumantscha da Surmeir	« 435.—	frs. 2 555.—
d) Subsidis specials		
Per ediziuns litt. e music.	frs. 1 375.—	
Subsidis a particulars	« 2 556.15	
Premis per ovras litt. novas a disp. dall'USR tenor regl.	« 5 600.—	
Uniung Rumantscha Surmeir per «Muossavia da plets novs»	« 500.—	
Cumissiun litterara USR	« 500.—	frs. 10 531.15
3. Acziuns generalas		
Teater	frs. 2 904.—	
Cuors da lungatg	« 4 206.55	
Conf. d'entruidament per ils scolasts da lungatg	« 709.—	frs. 7 819.55
4. Acziuns specialas per igl intschess periclitau		
a) Scolettas dalla LR*		
Pagas allas mussadras	frs. 49 467.—	
Material da scola e mobilia	« 907.40	
Tscheins per locals da scoletta Cuera	« 1 050.—	
Schubergiar, mat., glisch com. iert per scol. Cuera	« 1 506.20	
Scauldament, spazzatgamin	« 364.22	frs. 53 294.82
	Transport	frs. 196 242.44

* Squintaziun cun las prestaziuns vischnauncas e scolarets mira pag. 34

	Transport		frs. 196 242.44
b) Scolettas sustenidas**			
Contribuziuns supplemetaras a scolettas			frs. 13 687.80
Domat	frs. 2 000.—		
Domat, Hovag tras LR	« 2 000.—		
Razén, Hovag tras LR	« 500.—		
Razén, Howag tras LR	« 500.—	frs. 5 000.—	
c) Instrucziun dallas mussadras e survigilanza d. scolettas			
Paga alla instructura	frs. 8 182.70		
Spesas da viadi per survigilanza	« 2 482.70		
Cuosts dils cuors p. mussadras	« 2 176.08		
Segirada, diversa	« 275.35	frs. 13 116.83	
d) Scuola primara			
Cudischets da scola Suts./Plaun	frs. 2 352.75		
Cuors en scola	« 335.—	frs. 2 687.75	
e) Lectura per carschi			
Lectura Sutselva ed il Plaun	frs. 2 284.10		
La Scoletta	« 218.10	frs. 2 502.20	
f) Mieds reservai			
Contr.USR per ovas litt. novas	frs. 3 000.—		
Ovas musicalas novas	« 1 000.—		
Cumissiun da cant	« 500.—		
USR a disp. per studis	« 870.—		
Survetsch da referats	« 3 000.—		
La fatscha da nos vitgs	« 3 480.—		
Per las scolettas	« 3 500.—	frs. 15 350.—	
			frs. 248 587.02
			frs. 248 587.02
Cuosts Entradas			frs. 248 232.10
Deficit			frs. 354.92

** detagls mira pag. 35

B. Quen per las ediziuns

ENTRADAS

1. Entradas per las singulas ediziuns

Cantun ord il fondo cult. per voc.	frs.	35 000.—	
Cantun ord il fondo cult. per 57 canzuns	«	2 000.—	
Pro Helvetia per 57 canzuns	«	3 000.—	
Cantun per ed. Otto Barblan	«	1 200.—	
Pro Helvetia per ed. Otto Barblan	«	1 200.—	
Legat Anton Cadonau			
per comp. Duri Sialm	«	500.—	
Pro Helvetia per comp. D. Sialm	«	1 100.—	frs. 44 000.—

---

2. Vendita

Vocabulari tud.-rom. sursilvan	frs.	720.64	
Dicziunari tud.-rum. ladin	«	775.26	
Uorsin	«	248.05	
Brunies: Plauntas e bes-chas	«	61.60	
OSL e LR	«	910.65	
Canzunettas e Versets	«	136.55	
Pieder Spelau	«	162.30	
Laudinella	«	805.90	
Grammatica, Nay, Bien di, bien onn	«	1 194.85	
Canzuns per chors	«	1 179.45	
Pignoc	«	22.—	
Nossas Praulas	«	101.—	
Flurina	«	267.20	
Musa Romontscha	«	149.65	
Bibliografia I e II	«	257.05	
Cuors da Rumantsch Vallader	«	338.40	
Cuors da Rumantsch Sutsilvan	«	153.20	
Istorgias da barba Plasch	«	36.38	
Diversa	«	1 581.85	frs. 9 101.98

---

fr. 53 101.98

CUOSTS

1 Cuosts per las singulas ediziuns

Vocabulari rom.-tud. sursilv.	frs.	2 919.90	
Dicziunari rum.-tud. ladin	«	26 605.70	
Vocabulari da Surmeir	«	130.85	
Pledari da Sutselva	«	978.—	
OSL e LR	«	3 708.05	
57 Canzuns novas	«	7 252.—	
Ovras da Peider Linsel	«	324.50	
Davosas Spigias/Letzte Aehren			
Canzuns cun accump. da Duri Sialm .	«	2 600.—	
Ediziun commemorativa Otto Barblan .	«	2 988.85	
Diversa	«	1 340.80	frs. 48 848.65

2. Reducziun da valeta

Reducziun dils cudischs avon maun . .	frs.	2 095.75	
Augment dils debiturs	«	237.93	frs. 1 857.82
			<hr/>
			frs. 50 706.47
Avanzament			frs. 2 395.51
			<hr/>
			frs. 53 101.98

Bilanza

ACTIVAS

Cassa	frs.	45.10	
Schec postal	«	1 369.84	
Carnet da spargn nr. 331831	«	1 501.80	
Carnet da spargn nr. 350793	«	4 746.15	
Debiturs dallas ediziuns	«	1 896.66	
Debiturs divers	«	273.75	
Cudischs avon maun	«	28 070.70	
Activas transitorias	«	1 680.20	
Participaziun Radio Turitg	«	200.—	frs. 39 784.20
<hr/>			
Maschinas da biro	«	3 476.80	
Mobilia da biro	«	1 551.55	
Mobilia en scoletta	«	1.—	
Biblioteca LR e Caviezel	«	1.—	frs. 5 030.35
<hr/>			
Casa Romontscha			
Legat Florentina Töndury	frs.	5 000.—	
Legat dr. Felix Calonder	«	15 000.—	frs. 20 000.—
<hr/>			
Banca cantunala			
Legat Anton Cadonau	frs.	10 000.—	
Legat Eduard Bezzola	«	5 000.—	
Legat Georges Wilh. Lambercier	«	10 000.—	
Legat Gian Saratz	«	2 500.—	
Legat dr. Pieder Tuor	«	2 000.—	frs. 29 500.—
<hr/>			
*Deficit 1960 (vegl)	«	20 415.44	
Deficit 1960 (Quen general)	«	354.92	
Avanzament 1960 (Quen d. ediziuns)	«	./ 2 395.51	frs. 18 374.85
<hr/>			
			<u>frs. 112 689.40</u>

* Suenter la contr. supplementara dil cantun (26. 1. 60) da frs. 25 000.—

PASSIVAS

Quen current Banca cantunala	frs.	11 877.—	
Crediturs divers	«	8 488.—	
Cassa da spargn per personal LR	«	5 094.40	
Passivas transitorias	«	7 370.—	frs. 32 829.40
<hr/>			
Emprest Fundaziun Augustin			frs. 3 060.—
Reservas per ediziuns			
OSL e LR	frs.	2 300.—	
La Scoletta, fegl per las mussadras	«	250.—	frs. 2 550.—
<hr/>			
Autras reservas			
Per las scolettas	frs.	4 500.—	
Premis per ovras litt. novas	«	2 900.—	
Premis per ovras musicalas	«	5 000.—	
Cumissiu da cant	«	2 000.—	
USR a disposiziun per studis	«	870.—	
Lansel/Ed. commemorativa	«	2 000.—	
Erni/Scartira festiva	«	1 000.—	frs. 18 270.—
<hr/>			
La fatscha da nos vitgs	«	3 480.—	
Survetsch da referats	«	3 000.—	frs. 6 480.—
<hr/>			
Casa Romontscha			
Legat Florentina Töndury	frs.	5 000.—	
Legat dr. Felix Calonder	«	15 000.—	frs. 20 000.—
<hr/>			
Banca cantunala			
Legat Anton Cadonau per LR	frs.	10 000.—	
Legat Eduard Bezzola	«	5 000.—	
Legat Georges Wilh. Lambercier	«	10 000.—	
Legat Gian Saratz	«	2 500.—	
Legat dr. Pieder Tuor	«	2 000.—	frs. 29 500.—
<hr/>			
			frs. 112 689.40
<hr/>			

Survesta conto „Scoletta“

Scoletta	Pagas allas mussadras	Auters cuosts*	Cuosts totals	Prestaziun vischnaunca	Prestaziun scolarets	Prestaziun d'autras varts	Cuosts effectivs dalla LR
Preaz	3 706.55	146.70	3 853.25	400.—	174.50		3 278.75
Calantgil	3 968.55	143.25	4 111.80	2 000.—	167.—		1 944.80
Flem-Vitg					843.—	Uniun da puras Flem 250.—	
Flem-Uaul	8 650.90	475.95	9 126.85	5 000.—	547.—	Fundaziun Cadonau 400.—	
						Avonz 1959 1 620.—	466.85
Glion	4 007.40	65.—	4 072.40	2 000.—	758.10	Fundaziun Cadonau 400.—	914.30
Tumegl	2 717.—	123.90	2 840.90	400.—	213.25		2 227.65
Veulden	2 673.35	114.85	2 788.20	600.—	119.—		2 069.20
Rotan	3 063.50	136.60	3 200.10	500.—	334.50	Vischnaunca Pratval 200.—	2 165.60
Ziran	3 237.25	141.25	3 378.50	1 968.—	264.10	Avonz 1959 490.—	656.40
Pasqual	3 044.80	131.30	3 176.10	100.—	213.50		2 862.60
Andeer	4 838.30	213.95	5 052.25	3 340.—	562.25	Avonz 1959 410.—	740.—
Scharans	2 576.10	125.35	2 701.45	750.—	314.25	Part d.marcau Turitg 500.—	1 137.20
Cuera	6 983.30	3 074.42**	10 057.72	5 000.—	2 933.—		2 124.72
	49 467.—	4 892.52	54 359.52	22 058.—	7 443.45	4 270.—	20 588.07

* Auters cuosts ein: Rauba per giugs e lavurettas, SVS e pintgas spesas

** Tscheins, schubergiar, scauldament, cuosts communabels, rauba per giugs e lavurettas, SVS e pintgas spesas

Scolettas sostenidas dalla LR

	frs.
Alvaschein	1 554.30
Bravuogn	500.—
Casti	500.—
Castrisch	500.—
Domat	2 000.—
Lantsch	1 500.—
Puntraschigna	500.—
Samedan	500.—
Razén	500.—
San Murezzan	1 000.—
Schlarigna	500.—
Segl/Engiadina	500.—
Surava	1 633.50
Tinizong	500.—
Trin	500.—
Zuoz	1 000.—
	<hr/>
	13 687.80
	<hr/>

Contribuziun annuala da 5 raps per olma dallas vischnauncas romontschas dapi 1920

Per ils 1960 han las suandontas vischnauncas pagau

questa contribuziun:

	frs.		frs.		frs.
Tujetsch	60.—	Flem	65.—	Tinizong	20.—
Medel	10.—	Trin	35.—	Rona	4.—
Mustér	20.—	Domat	50.—	Mulegns	5.—
Sumvitg	20.—	Bonaduz	50.—	Sur	10.—
Schlans	5.—	Razén	40.—	Segl	11.25
Breil	30.—	Preaz	11.55	Silvaplana	10.—
Vuorz	50.—	Sched	7.70	San Murezzan	127.90
Andiast	15.—	Traun	3.—	Schlarigna	30.—
Pigniu	5.—	Tumegl	13.30	Puntraschigna	40.—
Rueun	25.—	Pasqual	17.50	Samedan	50.—
Ruschein	15.50	Scharans	25.—	Bever	15.—
Schnaus	7.—	Almen	20.—	Madulain	3.85
Sagogn	50.—	Rotan	20.—	Zuoz	38.95
Falera	20.—	Clugin	2.50	S-chanf	5.—
Flond	8.10	Andeer	31.55	Zernez	60.—
Luven	10.40	Pignia	5.—	Susch	14.15
Pitasch	6.25	Ziran	15.—	Lavin	12.—
Riein	10.—	Casti-Vargistagn	10.—	Guarda	10.—
Sevgein	10.—	Donat	5.90	Ardez	27.—
Glion	25.—	Maton	10.—	Ftan	25.20
Castrisch	18.10	Vaz	75.—	Scuol	69.20
Surcuolm	7.35	Alvaschein	10.—	Tarasp	30.—
Morissen	14.60	Lantsch	20.—	Sent	40.50
Vella	20.90	Casti	20.—	Ramosch	28.25
Degen	16.15	Brinzauls	7.—	Tschlin	20.—
Vignogn	20.—	Surava	10.—	Müstair	20.—
Lumbrein	30.—	Bravuogn	50.—	Sta. Maria	20.—
Surcasti	10.—	Salouf	20.—	Valchava	10.—
Tersnaus	10.—	Riom	11.50	Fuldera	5.—
Uors	4.40	Parsonz	5.—	Tschierv	7.05
Camuns	5.—	Cunter	5.85	Lü	5.—
Duvin	8.30	Savognin	38.30		

(Suenters uorden geografic)

Rapport della commissiun da gestiun della Ligia Romontscha per igl onn 1960

Tenor art. 10 dils tschentaments della Ligia Romontscha cumpeglia il revisorat igl organ da controlla finanziaria e la commissiun da gestiun. La controlla finanziaria vegn fatga dalla Controlla cantonala da finanzas secund las prescripziuns digl uorden cantonal per quei uffeci e s'extenda sin tut ils quens della LR. La commissiun da gestiun ha il duer d'examinar ils quens e la gestiun della LR.

La commissiun da gestiun ha priu invista dils protocols, contracts e regulativs della LR sco era dil detagliau rapport della Controlla cantonala da finanzas.

Concernent las cudischaziuns recamonda la controlla cantonala il sequent:

Las pagas dils funzionaris e prestaziuns socialas duein vegnir zavradas ella contabilitad.

Ils cuosts per organs e secretariat ein da separar.

Igl ei da menar dus carnets da spargn per provediment dils vegls, in persunal e l'auter per ils pagamenti della LR.

Per la revista mensila «La Punt» fuss in quen separau giavischeivel.

Igl ei nossa obligaziun da far attents als sequents passus dil numnau rapport:

«Gemäß den Bestimmungen der Statuten der LR (Art. 7 lit. h und i) haben die der LR angeschlossenen Gesellschaften, denen regelmäßige Beiträge gewährt werden, gewissen Obliegenheiten nachzukommen. Abgesehen von der Berichterstattung über die geleistete praktische Arbeit obliegt ihnen die Pflicht, regelmäßig Generalversammlungen auch im Hinblick auf die Rechnungsablage abzuhalten. Dabei steht der LR ein Einsichtsrecht zu. Wir können in Zukunft nicht umhin, ebenfalls diesen Akten der Gesellschaften unsere Aufmerksamkeit zu schenken. Im Interesse der Sache selber sollte nicht nur das Erfordernis der gehörigen internen Rechnungsablage erfüllt sein, sondern es wäre darüber hinaus Rechenschaft abzulegen, ob die zur Verfügung gestellten Mittel am richtigen Ort und in verantwortbarer Weise eingesetzt worden sind. Es wäre zu begrüßen, wenn im Sinne der Gleichbehandlung der einzelnen Gesellschaften Kriterien in bezug auf die Beurteilung dieser Fragen namhaft gemacht werden könnten.»

Ultra da quei vegn ei constatau ch'ils subsidis allas societads regionalas seigien vegni distribui tenor la clav publicada el messadi per la votaziun cantonala concernent ina contribuziun annuala alla LR.

Resumond vegn ei constatau dalla controlla cantonala che la contabilitad della LR seigi menada schuber e correct. Ei vegn proponiu d'approbar il quen da gestiun en general sco era il quen della vendita da cudischs e la bilanza. Denton ha era il Cussegl Pign notificau a nossa commissiun ch'el hagi approbau ils quens e la bilanza della LR (prot. no. 347 dils 20 da fevrer 1961).

Sin fundament dil sura numnau rapport e da nossas constataziuns proponin nus d'approbar ils quens e la bilanza della LR e da dar descharscha als organs responsabels cun grond engraziament.

Cuera, ils 28 da fevrer 1961.

La commissiun da gestiun:

Caspar Spescha

P. Signorell

M. Albertin

Avis

La Società retorumantscha (SRR) publichescha las Annalas ed il Dicziunari rumantsch grischun (DRG).

Quel chi abunescha las Annalas opür il DRG dvainta commember da la SRR.

L'abunamaint da las Annalas cuosta 5 francs l'an.

Commembers nouvs sun adüna bainvgnüts e pon s'annunzchar pro la supastanza da la SRR ubain pro la Stamparia engiadinaisa SA., Samedan, pro la Stampa romontscha a Mustér o pro la Stampa Bischofberger Co., Cuaira.

Ils commembers da la SRR vegnan giavüschats da comunicar müdadas da domicil etc. per podair correger il register e facilitar la spediziun.